

За ред. С.О. Ставицької, Д.Д. Отич

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ: ХРЕСТОМАТІЯ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

ВИДАВНИЦТВО "КАРАВЕЛА"

**Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова**

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ: ХРЕСТОМАТІЯ

Навчальний посібник

Київ «Каравела» 2018

УДК 316.6 (076.6)

X 91

Схвалено Науково-методичною радою Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова для використання в навчальному процесі вищих навчальних закладів (Протокол № 12 від 27 червня 2017р.)

Рецензенти:

Андрущенко Т. В. – доктор політичних наук, професор

Лушин П. В. – доктор психологічних наук, професор

Патенок О. П. – кандидат психологічних наук, професор

X 91

Соціальна психологія: Хрестоматія. Навчальний посібник / За ред. С.О. Ставицької, Д.Д. Отич. – Київ: Каравела, 2018. – 330 с.

ISBN 978-966-222-993-8

Хрестоматію «Соціальна психологія» створено з метою поглиблення та доповнення теоретичного матеріалу з дисциплін соціально-психологічного циклу. Видання містить основні змістовні фрагменти наукових праць провідних учених у галузі соціальної психології, у яких висвітлено методологічні й теоретичні здобутки цієї науки, а також репрезентовано практичні результати сучасних соціально-психологічних досліджень.

Систематизовано науковий матеріал з проблематики: соціальної перцепції, управлінських механізмів конкуренції та співпраці в групі, конфлікту як показника стабільності міжособистісних та міжгрупових стосунків, особливостей міжетнічної та міжрелігійної взаємодії у великих і малих групах

та групових субкультурах, соціалізації особистості в умовах інформатизації суспільства та гендерні аспекти соціалізації, духовні контексти суспільного та індивідуального розвитку.

Використання хрестоматії у процесі професійної підготовки майбутніх психологів сприятиме розвитку у них професійного мислення та спеціальних компетентностей, вдосконаленню здатності творчо підходити до постановки й усвідомлення наукових проблем соціальної психології та оволодівати навичками практичного розв'язання суспільних та індивідуальних життєвих завдань.

Видання адресоване викладачам та студентам психологічних спеціальностей вищих навчальних закладів, практичним психологам, соціологам, науковцям, всім, кого цікавлять проблеми суспільного розвитку.

Укладачі: колектив кафедри загальної і соціальної психології та психотерапії факультету психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова:

д. пс. н., проф. С. О.Ставицька; вик. І. Г. Андрущенко; к. пс. н., проф. Т.В. Бушуєва; д. пс. н. проф. Т. М. Зелінська; к. пс. н, доц. Т. В. Зайчикова; к. пс. н., доц. Д. Д.Отич; к. пс. н., ст. вик. Г. А. Ставицький; к. пс. н., доц. А. Ф. Федоренко, к. пс. н., доц. Склярєнко О. М.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
МОДУЛЬ I. ВСТУП ДО СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ	6
1.1. Становлення та історія розвитку соціальної психології як науки.	6
1.2. Предмет, об'єкт, завдання та структура соціальної психології.	34
1.3. Методи дослідження в соціальній психології.	48
МОДУЛЬ II. ПСИХОЛОГІЯ СПІЛКУВАННЯ ТА МІЖСОБИСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В ГРУПАХ	73
2.1. Комунікативна, перцептивна та інтерактивна сторони спілкування.	73
2.2. Конфлікти. Психологія конфлікту при спілкуванні. Види конфліктів. Конструктивні й деструктивні форми взаємодії.	107
2.3. Група в соціальній психології: малі та великі групи.	144
2.3.1. Соціально-психологічні явища в малих групах. Групова динаміка.	144
2.3.2. Психологія великих соціальних груп і масових явищ...160	
МОДУЛЬ III. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ	182
3.1. Особистість з погляду соціальної психології.	182
3.1.1. Проблеми соціалізації особистості на сучасному етапі суспільного розвитку.	182
3.1.2. Проблема розвитку особистості	207
3.2. Особистість у структурі групових стосунків. Лідерство і керівництво у групах.	236
3.3. Духовність суспільства та проблеми духовного розвитку особистості.....	257
3.3.1. Проблеми міжетнічної та міжрелігійної взаємодії у великих і малих групах.	257
3.3.2. Гендерні аспекти соціалізації та соціальної взаємодії у великих і малих групах.	301
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	324

ПЕРЕДМОВА

Навчальний посібник «Хрестоматія з соціальної психології» забезпечує системний підхід до вивчення дисциплін соціально-психологічного циклу і містить фрагменти наукових праць провідних учених у галузі соціальної психології. Структура побудови хрестоматії за змістом розподілена за трьома модулями та параграфами, що відповідає навчальній програмі та структурі базових навчальних підручників і посібників з дисципліни «Соціальна психологія». Це сприяє логічному та системному розумінню і засвоєнню теоретичних знань та виробленню практичних умінь і навичок, формуванню відповідних професійних компетентностей у майбутніх фахівців соціально-психологічної сфери.

У першому розділі хрестоматії висвітлено матеріали, що сприяють усвідомленню студентами важливості вивчення соціальної психології, методів дослідження соціально-психологічної реальності, а також особливостей становлення цієї науки за кордоном та на теренах України.

У другому розділі розглядаються проблеми міжособистісної взаємодії та психології спілкування, зокрема: питання соціально-психологічного впливу, перцепції та нарративу; сутність конфлікту, його види та функції і можливості розв'язання; проблематика великих і малих груп та різних форм і особливостей міжгрупової взаємодії.

Третій розділ присвячено проблемі розвитку та соціалізації особистості з точки зору особливостей міжетнічної, міжрелігійної, гендерної взаємодії у великих і малих групах, духовним контекстам суспільного та індивідуального розвитку.

Використання хрестоматії у процесі професійної підготовки фахівців соціально-психологічної сфери, зокрема психологів, допоможе студентам поглибити і розширити свої знання, уміння і навички та сприятиме розвитку в них професійного мислення і спеціальних компетентностей.

Навчальне видання

**Ставицька Світлана Олексіївна
Андрущенко Інна Григорівна
Бушуєва Тетяна Володимирівна
Зелінська Тетяна Миколаївна
Зайчикова Тетяна Вікторівна
Отич Дарія Дмитрівна
Ставицький Геннадій Анатолійович
Федоренко Алла Федорівна**

Скляренко Оксана Миколаївна

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ: ХРЕСТОМАТІЯ

Навчальний посібник

Підписано до друку 01.06.2018 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Друк цифровий. Гарнітура Cambria.
Ум. друк. арк. 16,5. Обл.-вид. арк 16,9.

Видавництво «Каравела»,
просп. М. Рокоссовського, 8а, м. Київ, 04201, Україна.

Свідоцтво
про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції:
ДК №2035 від 16.12.2004 р.